

VISIE OP DE **ONBEBOUWDE RUIMTE** VAN OVERTOOMSE VELD

Inhoud

1. Voorwoord 5
2. Inleiding 7
3. Samenvatting 9
4. Van tuinstad naar parkstad 11
5. Oudbouw en Nieuwbouw 19
6. Themakaarten 23
7. Groene deelgebieden 25
8. Deelgebied-karakteristieken 27
9. Erfafscheidingen 37
10. Straatmeubilair 39
11. Materiaal- en kleurgebruik 41
12. Bijlage 42

1. Voorwoord

In opdracht van het stadsdeel Slotervaart / Overtoomse Veld is deze Visie op de Onbebouwde Ruimte van Overtoomse Veld Noord opgesteld (VOR / OVN).

Overtoomse Veld Noord is één van de drie woongebieden in de Westelijke Tuinsteden waarvoor een zogenaamd Voorbeeldplan wordt opgesteld. Hiervan maakt een voorstel voor de herstructurering van de buitenruimte deel uit. Voor buurt Ne9en in Geuzenveld / Slotermeer en voor het Zuidwestkwadrant van stadsdeel Osdorp zijn eveneens Voorbeeldplannen gemaakt.

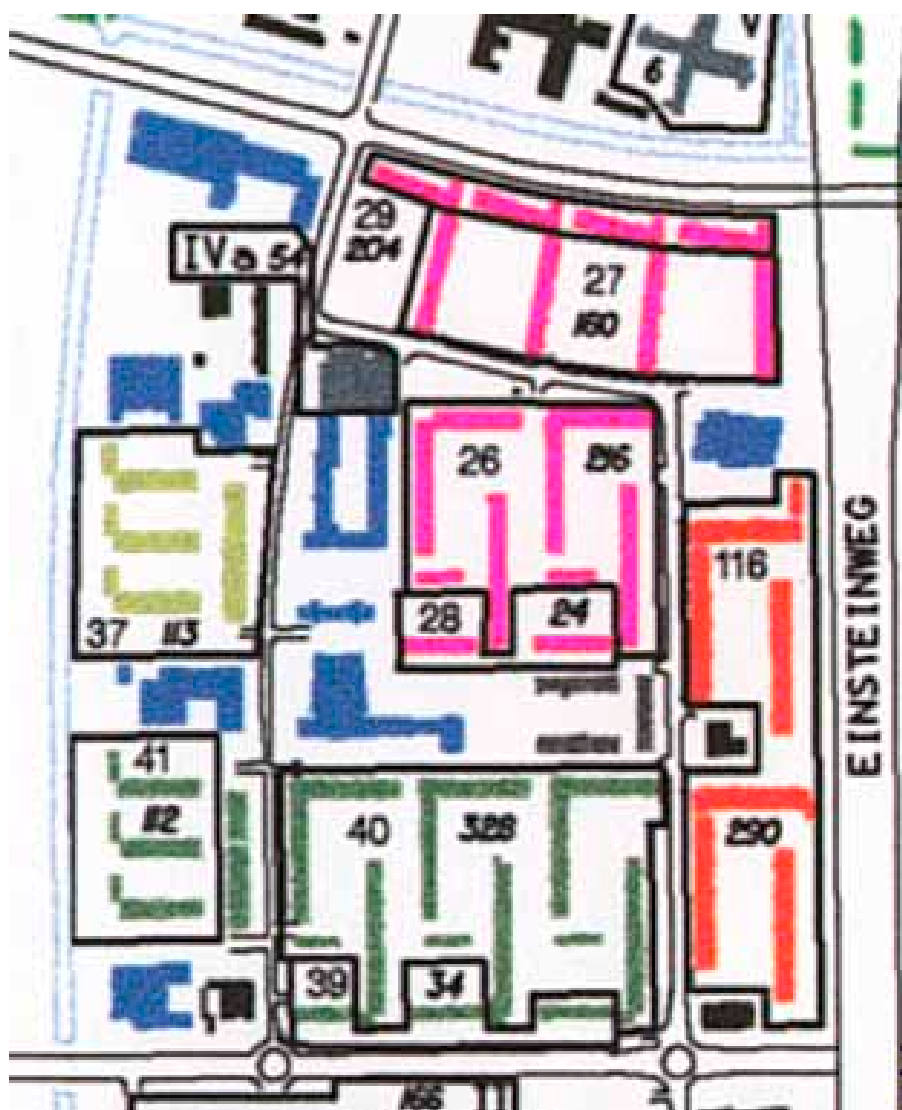
Deze visie op de Onbebouwde Ruimte van Overtoomse Veld Noord is een lange termijn visie voor de herstructurering van het gebruik en de inrichting van de buitenruimte nu de oorspronkelijke opzet daarvan niet meer voldoet. De buitenruimte wordt daarbij in de ruimste zin van het woord opgevat, dat wil zeggen als contramal van de gebouwde omgeving.

Het VOR is een masterplan voor het noordelijk deel van Overtoomse Veld en vormt de basis voor de uitwerking van deelgebieden. De Visie op de Onbebouwde Ruimte is een gewenste toevoeging aan het instrumentarium van het stadsdeel waarmee de vernieuwing van de buurt kan worden gerealiseerd. Het bestemmingsplan en het Ruimtelijk kader voor de Welstand zijn twee aanvullende instrumenten. De visie zal op de gebruikelijke wijze in de inspraak worden gebracht en tot besluitvorming leiden.

Overtoomse Veld is als westelijke stadsuitbreiding gebouwd in de jaren vijftig en zestig. De plannen voor deze uitbreiding waren al veel ouder. In het Amsterdams Uitbreidingsplan van 1938 is deze stadsuitbreiding reeds

- woningbouwvereniging Rochdale
- woningbouwvereniging De Dageraad
- woningbouwvereniging Patrimonium
- woningbouwvereniging Het Oosten

2. Inleiding

Overtoomse Veld Noord is één van de drie Voorbeeldwijken in de Westelijke Tuinsteden waarvan de integrale wijze van stadsvernieuwing tot voorbeeld voor andere delen van de Tuinsteden moet strekken. De integrale vernieuwing omhelst niet alleen maatregelen op het gebied van een aantrekkelijker woonomgeving, aanpassing van de woningvoorraad (toename woningaantal en -differentiatie) en betere voorzieningen maar ook verbeteringen op het terrein van de werkgelegenheid, de sociale veiligheid, het beheer en het onderhoud. Slechts door een integrale aanpak kan het woon- en leefklimaat voor de huidige en toekomstige bewoners aantrekkelijk blijven.

Tegelijkertijd met de grondige herstructurering van de bebouwing die de komende jaren zal plaatsvinden, vindt een herinrichting van de buitenruimte plaats opdat de buurt beter op de toekomst is voorbereid. Zowel voor de gebouwde omgeving als voor de buitenruimte is een aanzienlijke kwaliteitsverbetering gewenst. De te verwachten intensivering van het gebruik van de buitenruimte als gevolg van de toename van de woningvoorraad maakt een herdefinitie van het onbebouwde gebied noodzakelijk.

In 1995 besloten het stadsdeel Slotervaart / Overtoomse Veld en de vier in Overtoomse Veld Noord aanwezige woningcorporaties, Rochdale, De Dageraad, Het Oosten en Patrimonium, twee hoofddoelstellingen bij de renovatie aan te houden (zie Plan van aanpak OVN d.d. 27/11 '97): intensivering van het beheer en de dienstverlening alsmede uitbreiding van het voorzieningenaanbod en een beperkte herstructurering van het gebied.

Dit laatste houdt in dat aan de onderliggende stedenbouwkundige structuur recht zal worden gedaan: ondanks de forse woningtoename, van 1550 naar 2200 woningen, wordt een hedendaagse uitwerking van het tuinstad- / parkstadconcept nagestreefd.

Een belangrijk doel van deze visie is het aangeven van een ontwikkelingsrichting die die bij kan dragen aan de imago-verbetering van Overtoomse Veld.

Voor de openbare ruimte van Overtoomse Veld Noord is geen uitgewerkt plan gemaakt. Op allerlei terreinen zullen zich nog ontwikkelingen voordoen. Om die reden is er voor gekozen alleen een ontwikkelingsrichting aan te geven en geen gedetailleerd plan. Met behulp van ontwerpprincipes en referentiebeelden wordt deze ontwikkelingsrichting nader toegelicht.

3. Samenvatting

Tussen de verschillende onderdelen van de onbebouwde ruimte wordt een andere verhouding aangebracht die ten gunste van het private en semi-openbare terrein uitvalt; er komen veel gemeenschappelijke binnentuinen. Het openbaar toegankelijke gebied wordt beperkt en duidelijker begrensd omdat het te uitgestrekt is om goed te beheren en omdat het als 'niemandsland' oneigenlijk gebruik in de hand werkt.

In verband met de forse woningtoename wordt voorgesteld de buitenruimte, met andere woorden het resterende openbare, semi-openbare en private gebied, relatief 'groen'/'niet te stenig' in te richten. 'Ontharding' is het motto. Het maaiveld kan zachter ogen door de toepassing van halfverhardingen, grind, grastegels e.d. of door het gebruik van materialen die wel zacht ogen maar die feitelijk niet zacht zijn (bijvoorbeeld een blaadjesprint in beton als verharding voor paden).

De 'ontharding' kan daarnaast worden vormgegeven door het gebruik van lichte, warme kleuren voor de grotere oppervlakten en door de aanplant van wintergroene bomen en struiken in aanvulling op de bestaande beplanting; in de winter is de bebouwing manifester door het ontbreken van loof aan de bomen.

De buitenruimte zal voorts gedifferentieerder worden ingericht om de monotonie te doorbreken en de gebruiksmogelijkheden te differentiëren. In tegenstelling tot de huidige situatie wordt voorgesteld aan de openbare, semi-openbare en private terreinen uiteenlopende inrichtingskarakteristieken (milieutyperingen) toe te kennen die met behulp van inrichtingsprincipes en referentiebeelden nader zullen worden toegelicht. Tevens is aangegeven waar het noodzakelijk wordt gevonden (erf)afscheidings

aan te brengen. Voor de afscheidingen zijn eveneens ontwerpprincipes en referentiebeelden gegeven. Zo wordt duidelijk gemaakt welke inrichtingskarakteristiek c.q. sfeer wordt nagestreefd hetgeen van belang is bij het uitwerken van deelplannen.

Verspreid geplaatste bomen

Boomgroepen op licht talud

4. Van tuinstad naar parkstad

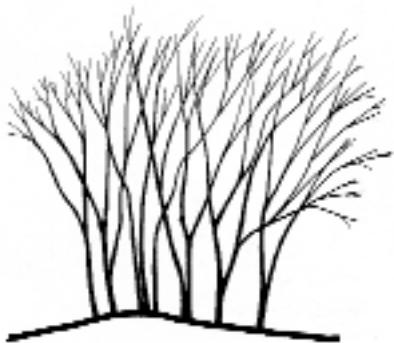
Overtoomse Veld Noord ondergaat de komende jaren een transformatie van een tuinstad naar een parkstad. De resterende buitenruimte zal door de toename van het aantal woningen en daarmee inwoners veel intensiever worden gebruikt. Parken en afgesloten groene binnenterreinen zullen het beeld gaan bepalen. Particuliere tuinen aan de buitenzijde van de bouwblokken zullen in aantal niet toenemen. Door het stadsdeel en de corporaties wordt een hedendaagse versie van het tuinstad/parkstad-concept nagestreefd. Om dat te bereiken zijn bepaalde inrichtingsprincipes gewenst die in heel OVN zouden moeten worden aangehouden om een parkstedelijk straatbeeld op te leveren.

INRICHTINGSPRINCIPE 1:

Strakke bebouwingslijnen met daar tegenover een lossere groenstructuur.

Het verdient de voorkeur naast de rechthoekige bebouwingsstructuur een lossere groenstructuur te zetten. Met een contrast tussen de bebouwingsstructuur en de groenstructuur komen beide beter tot hun recht en wordt een parkachtige sfeer opgeroepen. Een lossere groenstructuur kan bijvoorbeeld bestaan uit al of niet gemaaid gras met verspreide boomgroepen; dit is aan de randen van OVN en in de binnenho-

ven te realiseren.

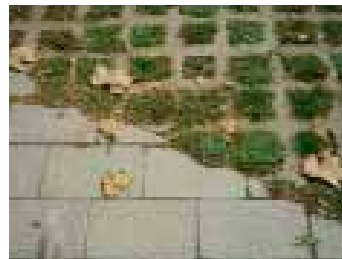

Verharde paden in halfverharding

Aan de orthogonale stedenbouw wordt zo een lyrische component toegevoegd. Nu staan zowel de bouwblokken, de wegen, de straatbeplanting, de sloten etc. haaks op of evenwijdig aan elkaar. Een losere beplantingswijze kan deze rigiditeit doorbreken en een lichtglooiend maaiveld van ca. 0,5 – 1,5m, alleen ter plaatse van de boomgroepen, kan de lyrische component desgewenst nog wat opvoeren. Een iets glooiend maaiveld heeft een ruimtelijk effect. Dit geldt zelfs voor hele kleine terreinen.

Tegenover deze lossere groenstructuur staat dan de kenmerkende rechthoekige bebouwingsstructuur. Het is belangrijk deze orthogonale structuur voor de bebouwing aan te houden door rechthoekige bebouwingslijnen voor te staan en ronde vormen te vermijden.

INRICHTINGSPRINCIPE 2:

De resterende onbebouwde gebieden (al of niet openbaar) zo 'groen' / 'parkachtig' mogelijk inrichten; omgeving 'verzachten'.

Door de forse toename van de bebouwing zal een relatief stenig milieu ontstaan. Dit 'versteende uiterlijk' kan worden verzacht door het resterende maai-veld fysiek en visueel vriendelijker te laten ogen. Dit houdt in dat binnenhoven relatief groen (niet te ste-nig) behoren te worden ingericht en in straten veel bomen worden aangeplant. Maar ook door de oppervlakte aan verharding in de hele wijk terug te brengen, en deze te vervangen door halfverharding of andere zachtogende materialen zoals grind, grastegels en hout, zie afbeeldingen rechts. Met andere woorden materialen met een wat korrelige structuur of een oppervlakte die de suggestie daarvan oproept (zoals een blaadjesprint in beton).

Dergelijke verhardingen vereisen wel een aangepast beheer.

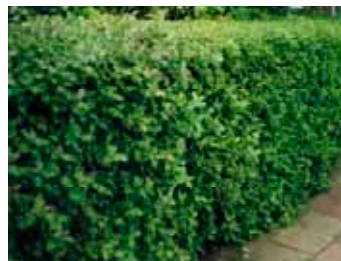
In deze parkstedelijke buurt moet boomaanplant primair worden gesteld. Bomen zijn robuuster dan struiken en kunnen wat hun maat betreft op tegen de forse bebouwingshoogten rondom. Bomen zouden in deze buurten min of meer 'heilig' moeten worden verklaard. Dit wil echter niet zeggen dat binnen de buurt de bomen niet zouden kunnen worden verplant.

Bij de aanplant van nieuwe bomen behoren meteen forse exemplaren te worden gebruikt.

INRICHTINGSPRINCIPE 3:

Bij een nieuwe aanplant het accent leggen op wintergroene soorten en bomen met een witte stam (lichtreflectie).

Met behulp van wintergroene soorten kan de resterende buitenruimte ook in de winter aantrekkelijk blijven. Dit geldt voor zowel bomen als hagen. In aanmerking komen b.v.:

INRICHTINGSPRINCIPE 4:

Alle pleinen een parkplein-karakteristiek geven d.w.z. halfverharding in combinatie met bomen en een royaal aantal zitplaatsen (keuzevrijheid).

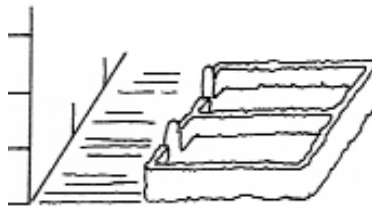
Een dergelijke pleininrichting is multifunctioneel en wordt door alle leeftijdsgroepen aantrekkelijk gevonden. Het hele maaiveld is in principe beschikbaar voor allerlei gebruiksvormen; zie ook hoofdstuk 8 principe 12.

INRICHTINGSPRINCIPE 5:

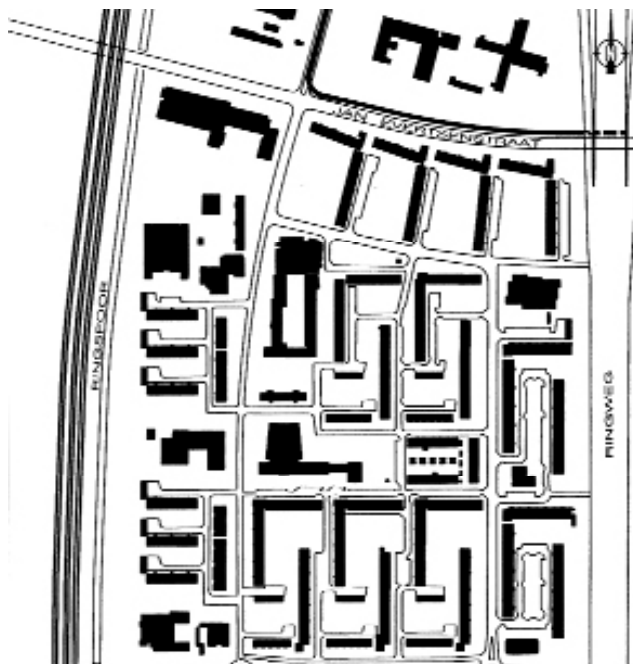
Eventuele nieuwe particuliere tuinen alleen aan binnenhoven situeren.

In buurten met een hoge woningdichtheid zijn tuinen aan de openbare zijde van het bouwblok kwetsbaar. Met allerlei hekwerken wordt vaak geprobeerd onderscheid te maken tussen het openbare en private terrein met veelal een mager visueel resultaat. De te handhaven tuinen aan de buitenzijde (zoals bij de laagbouw) zouden moeten worden voorzien van uniforme, mooie hekken of pergolaconstructies in combinatie met een wintergroene haag (zie afbeelding).

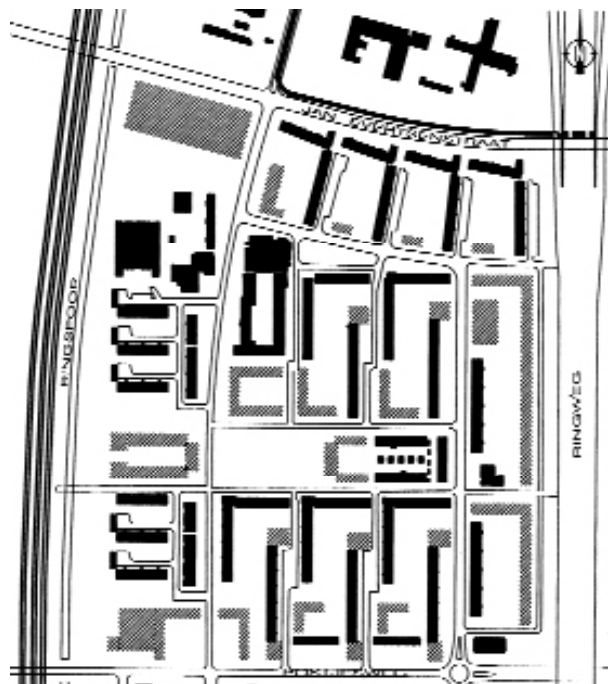
Wanneer bij de tuinen aan binnenhoven ook een voorrijmogelijkheid moet worden geboden (bouw-

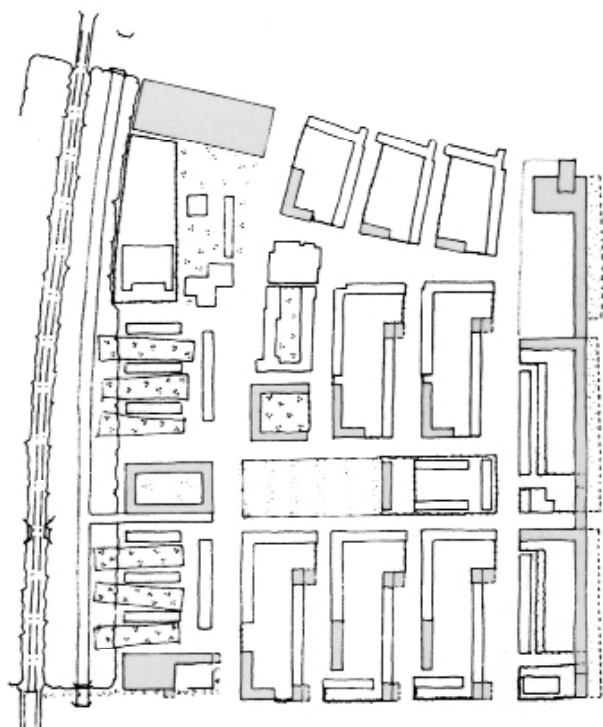
blokken A-10 strook), worden de tuinen als "overtuinen" aangelegd.

Bestaande situatie

Overtoomse Veld noord
Plan van Aanpak met beperkte A10 strook

Voorstel rooilijnen nieuwbouw

5. Oudbouw en Nieuwbouw

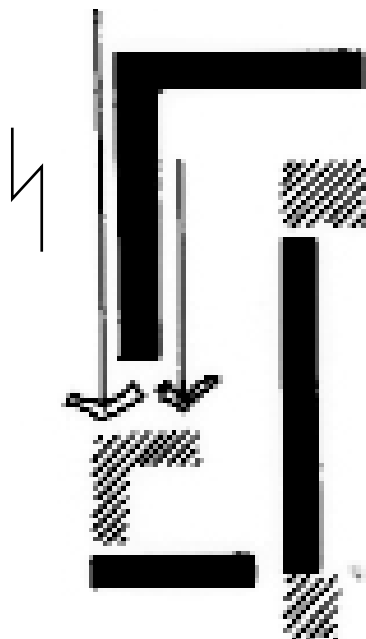
INRICHTINGSPRINCIPE 6:

Sporende en strakke rooilijnen om de resterende buitenruimte zo ruim mogelijk te laten ogen.

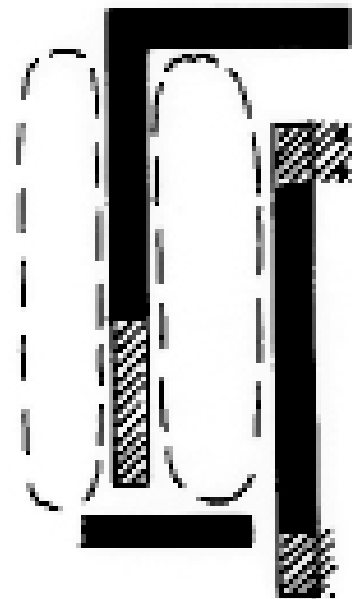
Gezien de forse toename van de bebouwing is het gewenst de rooilijnen van de gebouwen onderling te laten sporen opdat het resterende onbebouwde gebied zo ruim mogelijk oogt. In ieder geval geen overschrijding van de rooilijnen. Incidenteel terugliggende bebouwing (een meanderende rooilijn) wordt eveneens afgeraden om het zicht ruim te houden en om het beheer van het maaiveld gemakkelijker te laten zijn.

De vrees dat de buurt saai blijft, lijkt ongegrond als wordt bedacht dat zowel de architectuur als de maaiveldinrichting sterk zullen wijzigen.

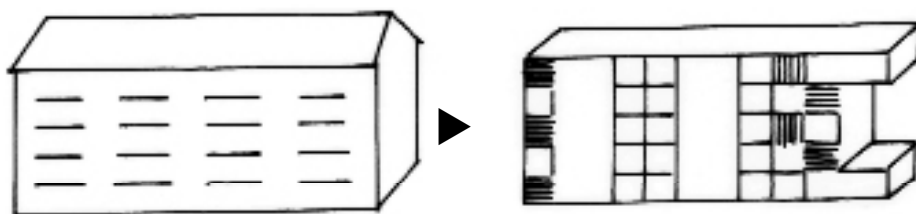
Onderbroken zichtlijn

Ononderbroken zichtlijn

ARCHITECTUUR

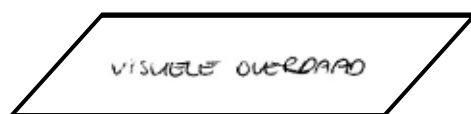
NAATVELD

STEDENBOUW

+

INRICHTINGSPRINCIPE 7:

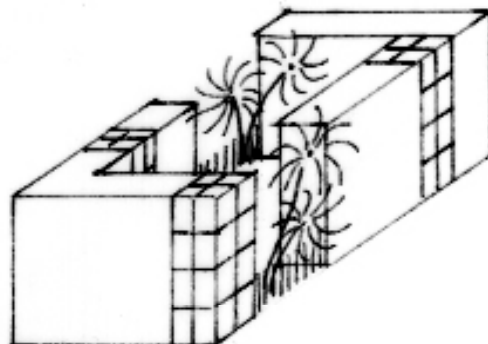
De architectuur en de maaiveldinrichting terughoudend differentiëren, bestaande stedenbouw continueren (rooilijnen / bouwhoogten).

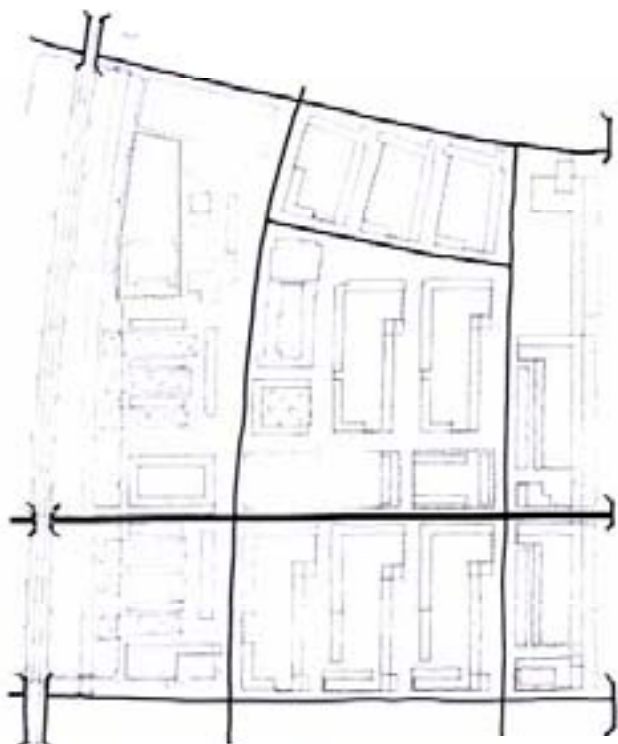
Stedenbouw in de Westelijke Tuinsteden is orthogonaal van opzet en gebaseerd op herhaling (van bouwblokken, groenstroken, etc.). Wordt naast de nieuwe architectuur, die vanzelf gedifferentieerder toont door het gebruik van hedendaagse materialen, ook het maaiveld gedifferentieerder ingericht om meer gebruiksmogelijkheden te verkrijgen, dan is het raadzaam niet ook nog de stedenbouwkundige karakteristiek te veranderen. De differentiatie wordt dan te overvloedig en een visuele overdaad is dan het gevolg.

INRICHTINGSPRINCIPE 8:

Geen volledig gesloten bouwblokken realiseren.

Gesloten bouwblokken zijn atypisch voor de Westelijke Tuinsteden. In het geval er naast een L-vormig bouwblok meer woningen worden gebouwd is het wenselijk de bebouwing niet geheel tegen elkaar aan te zetten. Uit de open delen van het bouwblok zouden 'groene toefen' moeten steken (bijvoorbeeld bamboe) om het straatbeeld groener te laten zijn. En ter hoogte van de trappenhuisen zijn kasachtige doorzichten naar de er achter gelegen binnentuin gewenst om op een indirecte manier aan het straatbeeld een groener aanzien te geven en om de suggestie van ruimte te scheppen. Bijvoorbeeld glazen trappenhuisen die over de volle hoogte van het gebouw tot aan de ac

Doorgaande fietsroutes

Rijwegen

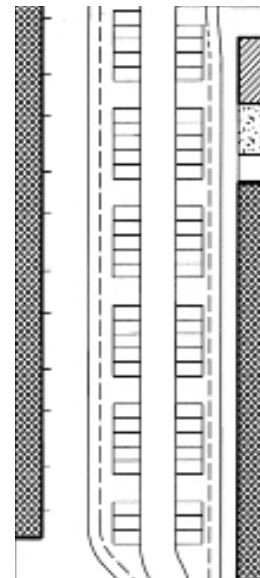
6. Themakaarten

Aan het Plan van Aanpak van het stadsdeel en de woningcorporaties kunnen de afgebeelde themakaarten worden ontleend.

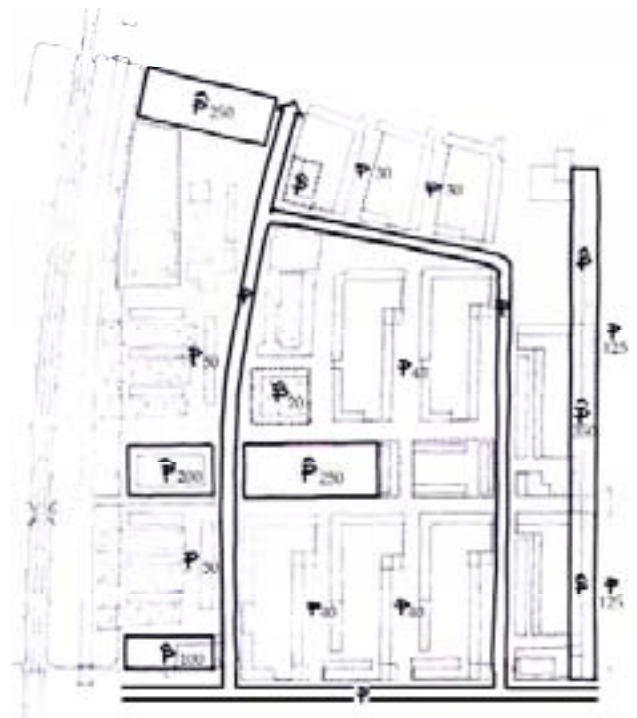
De optimalisering van Overtoomse Veld Noord als woongebied waarbij het aantal woningen van ca. 1550 naar ca. 2200 zou kunnen toenemen, leidt tot een evenredige intensivering van de vraag naar parkeerplaatsen. De gewenste kwaliteit van de onbebouwde ruimte laat niet toe dat dit geheel wordt afgewenteld op die resterende ruimte. Daarom zullen zoveel mogelijk gebouwde voorzieningen moeten worden gerealiseerd. De grote nieuwbouwlocaties uit het Plan van Aanpak bieden hiervoor mogelijkheden. In de praktijk liggen deze lokaties vooral langs de west- en oostkant van het plangebied. Maar onder het Mondriaanplein kan ook een parkeergarage worden gebouwd die het middengebied kan ontlasten. Om de kwaliteit van het middengebied te verhogen zal een zekere afbouw van het parkeren op maaiveld moeten plaatsvinden. Het parkeren op het maaiveld mag hier in ieder geval niet toenemen. Door het privatiseren en groen inrichten van de binnenhoven vervallen daar alle parkeerplaatsen.

Het intensiveren van het parkeren in de hoofdstraten Jan Toorop-, Jan Voerman- en de Derkinderenstraat alsmede in de Postjesweg biedt voor het middengebied enig soelaas maar een garage onder het Mondriaanplein lijkt als aanvulling daarop noodzakelijk. Ook deze straten moeten aantrekkelijk blijven als buitenruimte en omdat zij voor de uitstraling van het gebied als parkstad mede bepalend zijn, zal dit in deze straten slechts in beperkte mate kunnen plaatsvinden.

Hoewel in deze nota geen parkeernormen worden vastgesteld, zijn er een aantal aannamen gedaan om inzicht te krijgen in de orde van grootte van de parkeervraag en mogelijke oplossingen daarvoor (aanneمة parkeernormen voor 1 woning: 0,8 bij huur en 1,25 bij koopwoningen). Uit het parkeeronderzoek van het begin van 1997 bleek dat de bezetting ca. 65% van de huidige parkeercapaciteit

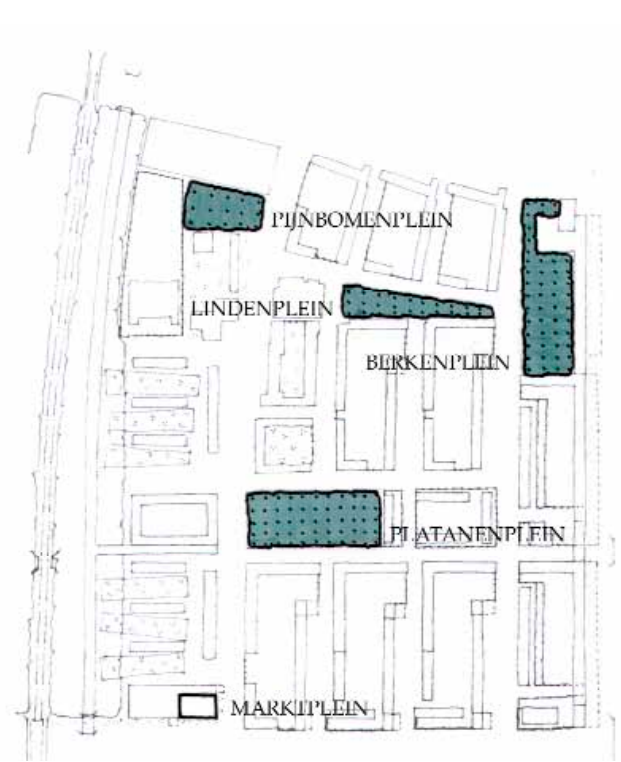

Parkeren

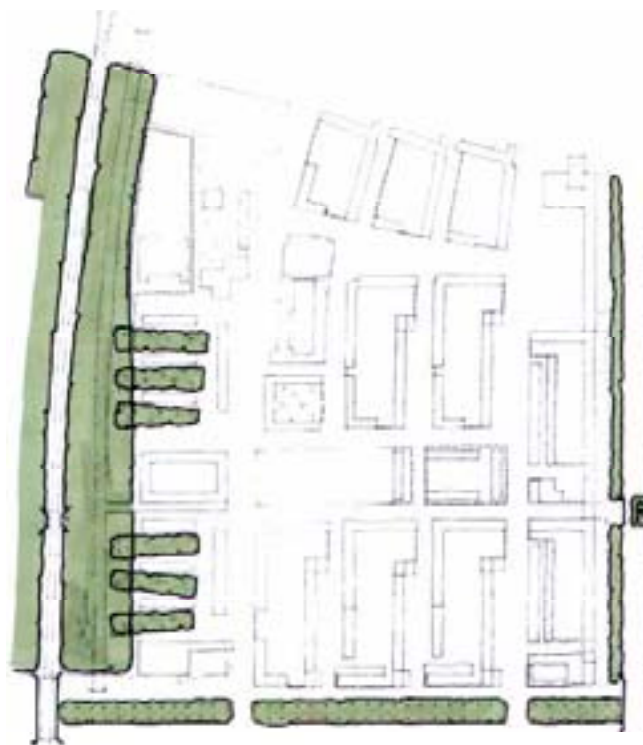

Groene binnenhoven en peuterspeelplaatsen

Parkpleinen

Groene zones

7. Groene deelgebieden

- a. Postjesweg
- b. Groene spoorstrook
- c. A-10 zone
- d. Parkpleinen
- e. Binnenhoven

Postjesweg

A-10 zone

Groene spoorstrook

8. Deelgebied-karakteristieken

INRICHTINGSPRINCIPE 9:

Postjesweg als groene allee inrichten.

In een tuinstad / parkstad behoren toegangswegen groene lanen te zijn met weelderig geboomte. De enorme asfaltvlakte kan gemakkelijk een middenberm krijgen met bijvoorbeeld forse platanen; deze boomsoort kan tegen asfalt in de directe omgeving van de wortels. De boom kan ook tot een leiplateau worden gesnoeid die minder ruimte inneemt.

INRICHTINGSPRINCIPE 10:

Groene spoorstrook als openbaar parkbos vergroten door aanplant van boomgroepen in buurt voort te zetten.

De smalle groene strook langs het spoor is de enige openbare groene zone van enige omvang. Naar verhouding is zij echter klein en weggestopt achter de bebouwing, vandaar dat het de voorkeur verdient de 'parkbos'-karakteristiek tussen de aangrenzende flatgebouwen uit te breiden.

De strook aan de oostzijde van het spoor bestaat uit gras met bomen rond een afwateringssloot van het spoortalud. Daardoor is het zicht vrij. Struiken zouden om het vrije zicht te behouden ook niet moeten worden aangeplant. Extra voetbruggen zijn om praktische en (sociale) veiligheidsredenen gewenst om aan beide zijden van het water te kunnen wandelen. Toe te voegen boomaanplant zou hier alleen uit berken kunnen bestaan. De witte bast oogt vriendelijk, zelfs in het donker, en geeft de buurt een herkenbaar uiterlijk. De metalen afscheiding bovenaan het talud tussen

het spoor en het parkbos zou visueel minder manifest moeten worden gemaakt (groen verven, vervangen of beplanten etc.).

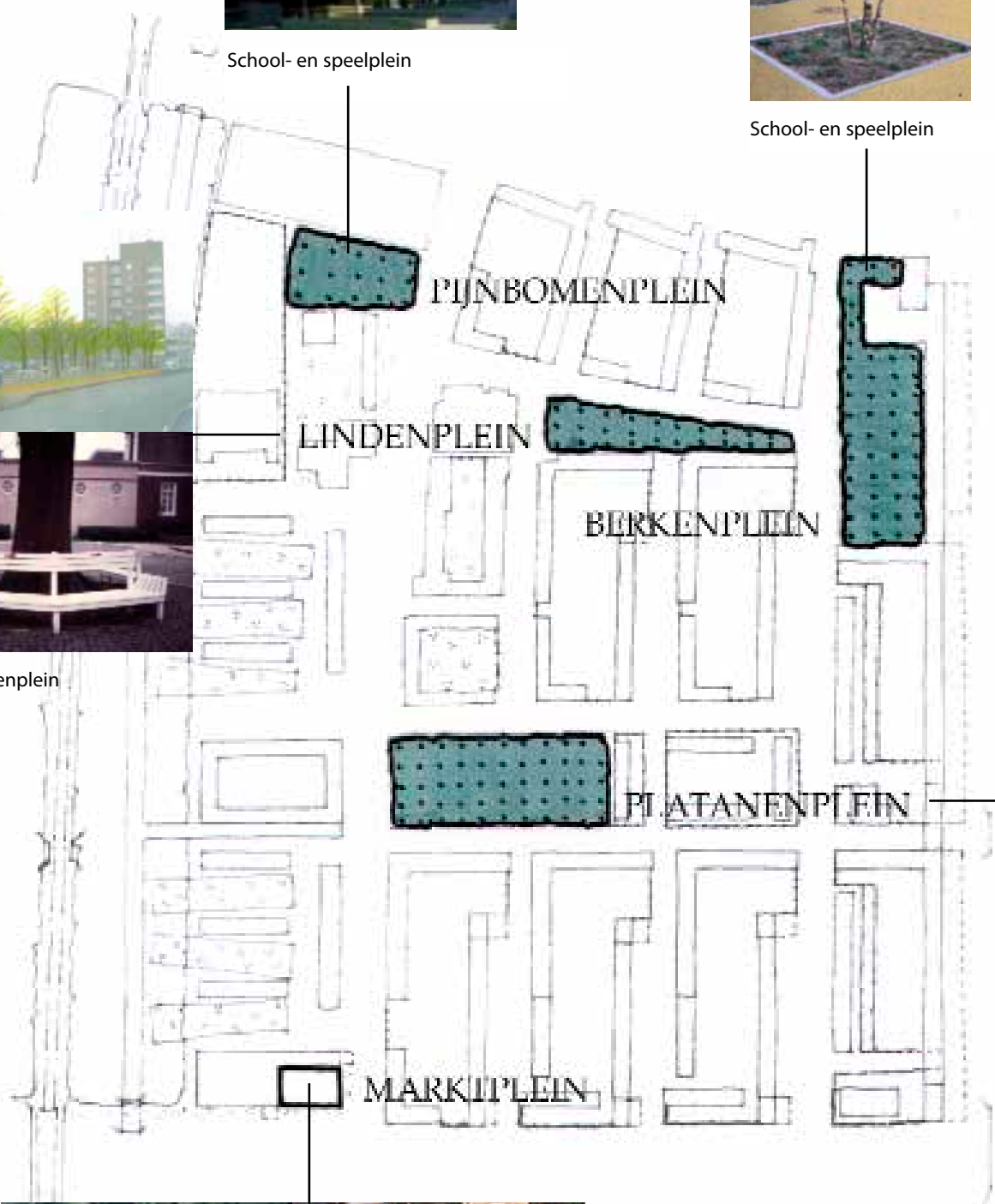
School- en speelplein

School- en speelplein

Boombankenplein

Winkel-, marktplein en skateplein

Aan de westzijde van de spoordijk (buiten het plangebied) ligt een langgerekt meidoornbosje dat als onderdeel van het parkgroen kan worden beschouwd (routing).

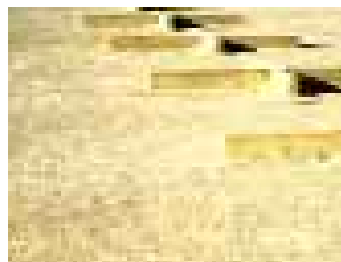
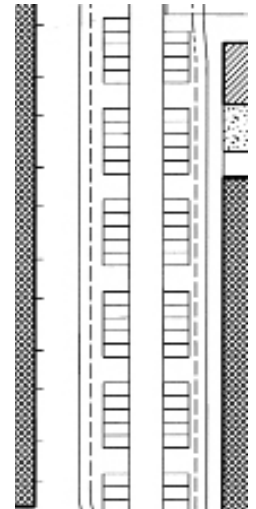
INRICHTINGSPRINCIPE 11:

A-10 zone zo groen mogelijk laten ogen.

De zeer smalle groenstrook is voor de bewoners van betekenis als buffer tussen de druk bereden ringweg (A-10) en de woningen. Serrebouw over alle lagen van de geplande nieuwbouw kan naast een aanvullende visuele buffer tevens een geluidsbuffer zijn. Vanaf de snelweg symboliseert de serrebouw bovendien nog iets van een tuinstad. Op het maaiveld zullen alle bewegingen aan deze zijde van de bebouwing geconcentreerd moeten worden (entrees woningen en toegangen parkeergarages) om de zone aantrekkelijker en sociaal veiliger te maken (zie

Platanenplein / verblijfsplein

onderstaande afbeelding). De zone fungeert naast kijkgroen en hondenuitlaatstrook ook als zeer smalle ecologische strook parallel aan de snelweg en is door het stadsdeel als zodanig onderscheiden.

INRICHTINGSPRINCIPE 12:

5 Parkpleinen (zie principe 4 pagina 17).

Parkpleinen zijn zeer geschikt voor alle leeftijdsgroepen. Maar voor de opgroeiende jeugd zijn ze in het bijzonder geschikt vanwege de vrije ruimte op het maaiveld (balspelen e.d.). De ondergrond bestaat uit halfverharding. Wegens de hoge grondwaterstand in Amsterdam gedijen bomen hierin alleen als aan grondverbetering wordt gedaan bij de aanplant, flinke boomspiegels worden gemaakt (min. 2 bij 2 meter) en het wortelstelsel bij de aanplant reeds zeer fijn vertakt is.

Het winkelplein (tevens markt -en skateplein) leent zich mis-schien minder om van halfverharding te worden voorzien. Hier is geel asfalt verkieslijk. Het plein zou iets verdiept kunnen worden aangelegd met aan twee zijden een rand met meerstammige bomen die doorloopt tot aan het viaduct onder het NS station en een winkelpromenade aan de twee winkelzijden (zie linkerbladzijde afbeelding linksonder).

INRICHTINGSPRINCIPE 13:

Langs de hoofdrijwegen (Jan Toorop- / Derkinderen- en Jan Voermanstraat) de bestaande lineaire lindenbeplanting aanvullen met verstrooide berkaanplant in combinatie met dwars parkeren.

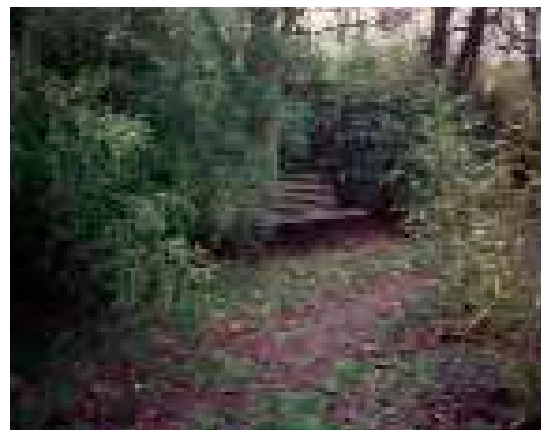
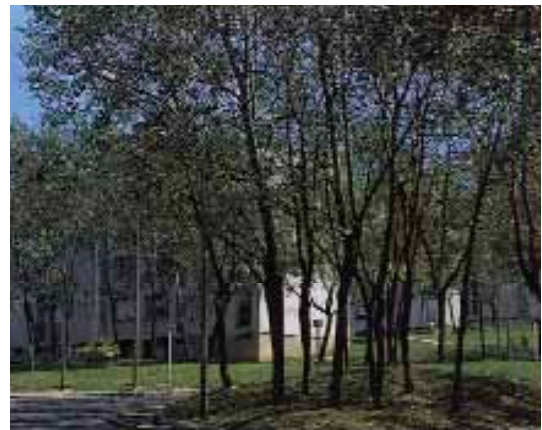
Speciaal in deze twee straten maar ook in de buurtstraten en in de parkeergarages wordt het parkeren 'opgevangen' dat uit de toekomstige binnenhoven wordt geweerd. Om een voldoende aantal parkeerplaatsen te verkrijgen zal i.p.v. overlangs dwars wor-

den geparkeerd. Wanneer steeds tussen een aantal

parkeerplaatsen enige vrije ruimte in acht wordt genomen, kan dit nog net een acceptabel beeld opleveren. Het parkeren zou op parkverharding kunnen plaatsvinden om het beeld wat minder hard over te laten komen. Of op ander materiaal met een lichte warme kleur dat korrelig oogt. Bijvoorbeeld kleine kiezels die in beton zijn gestort. Maar het uniformeren van het parkeren op halfverharding (in de hele

buurt) verdient de voorkeur. De gemeente Doetinchem heeft met parkverharding (Gravier d'Or) al 7 jaar ervaring en de gemeente Muiden heeft drie grote toeristische parkeerplaatsen met halfverharding.

De consequentie van het concentreren van het parkeren in de Jan Tooropstraat en de Derkinderenstraat is dat het vrijliggende fietspad zal moeten vervallen (ruimtegebrek). Men zal weer op de rijweg moeten fietsen. Met de in te stellen 30 km-zone (woongebied) is dat te accepteren. Op de iets bredere zones langs de straat kunnen aanvullend op de bestaande lineair geplante linden, meerstammige berken het beeld wat losser maken. Bijvoorbeeld in twee licht glooiende grasstroken voor de flats aan de westzijde van de Derkinderenstraat en aan de bredere zijden in het noordelijk gedeelte van de Jan Tooropstraat.

INRICHTINGSPRINCIPE 14:

Buurtstraten inclusief parkeervakken van zandgeel materiaal in combinatie met een verstrooide berk-aanplant.

Ook in de buurtstraten zal overdwars worden geparkeerd in de bredere delen. Zo mogelijk wordt het parkeren tot die bredere delen beperkt. Om het beeld hier eveneens vriendelijker te laten

INRICHTINGSPRINCIPE 18:

Privézones in binnenhoven enigszins uniformeren.

In plaats van tuinen aan binnenhoven zou, zeker in het geval wanneer de hoven smal zijn, het privé gedeelte beperkt kunnen worden tot een privé-terras.

Om te voorkomen dat deze zones er al te rommelig uitzien, zou door de woningcorporaties kunnen worden overwogen een bepaald soort assortiment tegels, houten vlonderelementen, potten en kuipen aan te schaffen waaruit de bewoners vrijelijk hun keuze kunnen maken. Er ontstaat dan toch een soort

eenheid binnen de verscheidenheid van de terrassen onderling.

9. Erfafscheidingen

INRICHTINGSPRINCIPE 19:

Erfafscheidingen opwaarderen, verbijzonderen en transparant houden.

Erfafscheidingen zijn noodzakelijk daar waar de openbare ruimte van binnenhoven moet worden gescheiden om oneigenlijk gebruik te voorkomen. De hekken die nu in Overtoomse Veld zijn aangebracht zijn niet fraai vanwege hun kleur en meestal te laag. Wegens het aantal nieuw te plaatsen hekken en wegens de kwaliteitssprong die het stadsdeel en de corporaties wensen te maken, is het belangrijk mooie en enigszins uniforme hekken te plaatsen. Transparantie van de hekken is gewenst om het zicht op straat zo ruim mogelijk te houden.

Het materiaal en de kleur van de hekken behoren te passen binnen het schema voor de wijk (hoofdstuk 11). Zwart of heel donkergroen, hout of gegalvaniseerd staal (maar dan wel een bijzondere vorm) komen bijvoorbeeld in aanmerking. In sommige gevallen kan ook de kleur van het gebouw worden aangehouden. Maar een afwijking daarvan is meestal levendiger.

Het hek kan soms beter op een muur van maximaal één meter (zie linkerpagina) worden geplaatst met name bij ondiepe voortuinen die aan de straatzijde liggen; bijvoorbeeld bij de laagbouw ten oosten van het Mondriaanplein/Platanenplein. Voor de laagbouw aan de Postjesweg is een wintergroene haag in combinatie met een hek gewenst.

10. Straatmeubilair

INRICHTINGSPRINCIPE 20:

Straatmeubilair in eenduidige kleur en stijl.

De gewenste visuele rust op het maaiveld kan worden behouden door uniform straatmeubilair te plaatsen. Het is raadzaam lantaarnpalen, banken, papierbakken, fietsenrekken e.d. in kleur en stijl overeenkomstig te laten zijn. Ook voor het straatmeubilair geldt dat de materiaal- en kleurkeuze behoort te passen binnen een schema voor de wijk (hoofdstuk 11). Bijvoorbeeld witte of houtkleurige banken in combinatie met zwarte verlichtingsarmaturen.

In een parkstad met een orthogonaal opgezette stedenbouw zijn strakke maar tegelijkertijd vriendelijk ogende armaturen verkieslijk (zie voorbeeld: Philips straatverlichting). Naast staande zijn ook hangende armaturen aantrekkelijk omdat zij geen ruimte op het maaiveld innemen en een minder formele, vriendelijker sfeer oproepen. De verlichtingskleur zou bij voorkeur geel moeten zijn en niet koud wit.

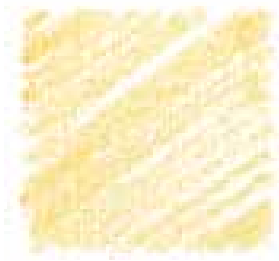
Langs doorgaande rijwegen en doorgaande fietsroutes (Sloterplas/Binnenstad) kunnen lantaarns lineair worden geplaatst. In de buurtstraten is een verstrooide plaatsing in combinatie met wandarmaturen aan te bevelen.

Openbare gebouwen kunnen eventueel nog op een bijzondere manier worden aangelicht, bijvoorbeeld door middel van gevelverlichting.

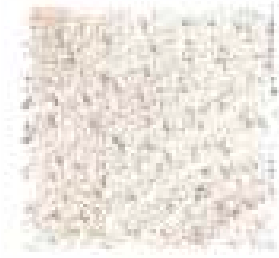
Om het maaiveld niet met afvalcontainers te ontsieren zullen ondergrondse afvalbakken moeten worden geplaatst. Bij voorkeur het type zoals afgebeeld op de foto (reeds door het stadsdeel in een andere buurt geplaatst).

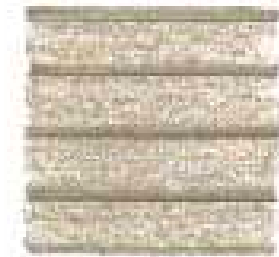
geel asfalt
gele tegels
gele gevelwand

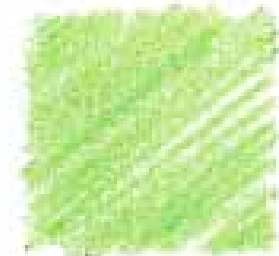
zandgele
hafverharding

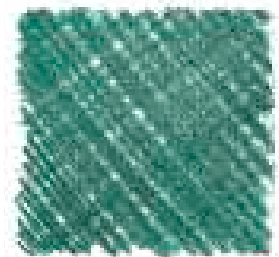
houtsoorten
in gevels en in of
op het maaiveld

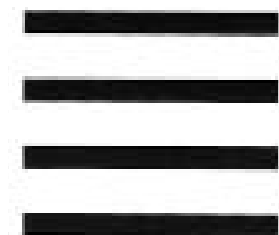
gras

wintergroene
bomen
wintergroene
struiken

zwarte armaturen
witte en zwarte details
(in zowel gevel
als maaiveld)

11. Materiaal- en kleurgebruik

INRICHTINGSPRINCIPE 21:

Voor de grote oppervlakten in zowel het verticale als het horizontale vlak lichte, warme kleuren en zacht ogende materialen toepassen.

De wens van het stadsdeel en de woningcorporaties om meer woningen te bouwen en tegelijkertijd een parkstedelijk milieu te creëren, vereist een bepaald soort kleur- en materiaalgebruik.

Donkere kleuren zijn voor de grotere verticale en horizontale oppervlakten ongewenst omdat ze een ruimte kleiner maken (ze reflecteren weinig licht). Vandaar dat lichte kleuren de voorkeur verdienen. En van deze lichte kleuren met name de warme kleuren (bijvoorbeeld lichtgeel in plaats van lichtblauw) ter compensatie van de steeds steniger wordende buurt. Koude kleuren kunnen wel worden toegepast maar alleen voor details, zowel aan de gevel als in het platte vlak.

Bij de toepassing van zonweringen zou ook beter op kleurgebruik kunnen worden gelet.

De beoogde 'ontharding' zou naast de aandacht voor de toe te passen kleuren ook tot uitdrukking behoren te komen in het materiaalgebruik. Bijvoorbeeld is hout zeer geschikt, zowel voor de gevels (of onderdelen daarvan) als voor het maaiveld, bijvoorbeeld banken en hekken. Materialen met een korrelig oppervlak of de suggestie daarvan zijn m.n. geschikt voor de toepassing in het platte vlak, in aanvulling op de gladde asfaltvlakken of de gebakken klinkerbestrating. Zij suggereren ook ontharding.

12. Bijlage

Voorstel: parkeren op gele halfverharding, vrij liggend voetpad van gele tegels (of gele gebakken klinkers) in bed van halfverharding in combinatie met zwart straatmeubilair; fietsers naar rijweg (hoofddrijweg geel eventueel grijs)

Huidige situatie.

Voorstel: parkeren en lopen op zandgele halfverharding, fiets-/rijpad gele gebakken klinkers in combinatie met zwart straatmeubilair. Beplanting wintergroen, serrebouw op de verdiepingen (als plantenkassen).

Huidige situatie.

Voorstel: gevel in kleur en materiaalgebruik aanpassen: open balkons van houten lamellen in verschillende standen, groene panelen vervangen door houttint. Plantsoen langs het spoor tussen flats uitbreiden door aanplant van meer bomen (b.v. berken vanwege de

Huidige situatie.

Voorstel: rijweg gele gebakken klinkers, parkeren op zandgele halfverharding, en in aanvulling op de lineaire bomenrijen een verstrooide berkenaanplant.

Huidige situatie.

Voorstel: de resterende tuinen aan de straatzijde (laagbouw) voorzien van uniforme mooie hekken in combinatie met o.a. wintergroene klimplanten.

Huidige situatie.

Voorstel: doorgaand fietspad naar de binnenstad geel asfalteren. Rest van maaiveld op gelijk niveau en van zand-gele halfverharding in combinatie met zwart straatmeubilair (staande en hangende lampen en tuinhekken; auto-

Huidige situatie.

Voorstel: lindenaanplant op Jan Voermanplein voorzien van witte boombanken en zandgele halfverharding; vrij liggend voetpad van gele gebakken klinkers of gele tegels.

Huidige situatie.

buro witsenburg
buro voor stedelijke landschapsarchitectuur
borneolaan 250
1019 kj amsterdam
tel: (020) 418 39 98
fax: (020) 418 36 88
e-mail: burowitsenburg@knoware.nl

zomer 1999